

ABSTRAKT

Práce si klade za cíl charakterizovat matematickou symboliku (používání zástupných znaků obvykle daného významu pro popis objektů a dějů), v početnicích 16. století psaných českým jazykem a zaměřených především na primární osvojení si aritmetiky. Nejprve přímou metodou analýzy pramenů kategorizují dobovou symboliku dle její formy a účelu použití. Následně porovnávám symboliku popsanou v jednotlivých početnicích a zasazuji odhalené odlišnosti do časových souvislostí, v omezené míře též vzhledem k podobám symbolického zápisu v soudobé matematice. Ve své analýze se soustředím na početnici Jiřího Goerl spadající zhruba do druhé třetiny sledovaného období. Podrobněji rozebírám i ranější početnici Ondřeje Klatovského a početnici Beneše Optáta. Celkově se přidržuji chronologického řazení pramenů.

Dalším cílem mé studie je zhodnotit tři uvedené početnice po formální stránce. V té souvislosti se dotýkám obsahu početnic, jejich uspořádání a paratextů literární i obrazové povahy. Zajímají mě i jednotlivé příklady a úlohy jakožto zdroje poznání každodennosti doby autorů. U vybraných příkladů hodnotím vhodnost tehdejšího způsobu zápisu a řešení ve srovnání s dnešním přístupem. Pro zajištění ucelenosti, dostatečné vypovídací hodnoty a mezioborovosti v práci soustavně propojuji historickou rovinu s matematickou. Práce skrze konkrétní případy přispívá k málo prozkoumané problematice raně novověkých českých početnic a tím i k poznání úrovně tehdejšího matematického a kulturního myšlení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Početnice; symbolika; aritmetika; 16. století; matematický symbolický zápis; země Koruny české; Jiří Goerl; Ondřej Klatovský; Beneš Optát